

Europastrategi för Saco

Antagen av Sacos styrelse den 7 november 2023

Europastrategi för Saco

EU är ett viktigt fredsprojekt, som i över 60 år många gånger har lyckats lösa intressekonflikter mellan demokratiska nationer i Europa på fredlig väg. Saco är positivt till samarbetet inom den Europeiska unionen.

Utvecklingen internationellt har lett till att EU spelar en alltmer framträdande roll inom en rad områden. Utvidgningen av EU 2004 då tio nya länder gick med i unionen, ekonomiska kriser, flyktingkrisen 2015 och Covid-pandemin har lett till en fördjupning av samarbetet. Men den kanske största förändringen är Rysslands invasion av Ukraina och en ny geopolitisk spelplan med starka maktcentra utanför Europa. Detta gör samarbetet ännu viktigare. Den geopolitiska utvecklingen har aktualiserat frågan om ytterligare utvidgning av unionen.

Arbetet för att bemöta gemensamma kriser, ställa om ekonomin, motverka klimathotet och för att försvara unionen både i fråga om konkurrenskraft och rent fysiskt mot yttre hot har förstärkt medlemskapets betydelse.

EU-medlemskapet gör oss till en del av vad som tillsammans med Kina och USA är världens tre största ekonomier. EU är Sveriges viktigaste exportmarknad. Svensk arbetsmarknads stora beroende av högkvalificerade exportföretag gör oss mer beroende av EU än många andra medlemsländer.

Den globaliserade ekonomi med sina specialiserade och gränsöverskridande värdekedjor är avgörande för konkurrenskraften inte bara för exportföretag utan också för forskning och utbildning, vård och andra kunskapsintensiva sektorer där Sacos medlemmar återfinns.

Genom den fria rörligheten för varor, personer, tjänster och kapital skapas förutsättningar att säkra fred och frihet i Europa. Den fria rörligheten är också en förutsättning för att öka tillväxt och sysselsättning samt öka välbefindandet.

Den inre marknaden gynnar både Sverige och Europa som helhet. Vi tjänar alla på att utländska akademiker kommer till Sverige för att arbeta, studera eller forska. Sacoförbundens välutbildade medlemmar drar stor nytta av möjligheterna att fritt söka arbete och utbildning på annat håll i Europa.

Att besvara de nya geopolitiska förutsättningarna, till exempel USA:s Inflation Reduction Act, med ökad europeisk och nationell protektionism, påverkar den europeiska handelspolitiken i en riktning som Saco bedömer olycklig. Vi är övertygade om att handel är centralt för ekonomisk tillväxt och sysselsättning samt fredliga relationer.

Framtida utmaningar

EU-samarbetet står inför många stora utmaningar de kommande åren. Rysslands invasion av Ukraina och klimatkrisen är två faktorer med avgörande påverkan på Europapolitiken. Kostnadsökningar generellt och särskilt på energiområdet, stora behov av investeringar för omställning inom industrin och kompetensbrist är några av Europas gemensamma utmaningar.

Europa behöver höja kunskapsnivån och satsning på utbildning och forskning behövs för att ställa om våra samhällen. Sacoförbundens medlemmar tillhör i hög grad de som kommer göra klimatomställningen möjlig.

För att klara utmaningarna krävs ekonomiska resurser. Det finns en strävan mot ett närmare ekonomiskt samarbete särskilt inom eurogruppen. Det som diskuteras är bland annat förstärkt skydd till individer vid kriser, mer gemensamma ekonomiska resurser för finanspolitiska insatser, flexibilitet i det finanspolitiska regelverket för att tillåta höjd skuldsättning för medlemsländer som behöver göra stora investeringar för t ex grön omställning. Det har även påbörjats en diskussion om vilka förändringar i EU-budgeten som behöver ske för att klara en utvidgning med nya medlemsländer som Ukraina, Albanien, Serbien och Nordmakedonien mfl som nu är kandidatländer.

Demokratiska principer är grunden för EU-samarbetet. De senaste åren har denna grund ifrågasatts av populistiska politiker i flera länder och i Polen och Ungern har valda ledare begränsat politiska och medborgliga rättigheter och agerat i strid med principerna för en rättsstat. Det försvårar EU:s inre arbete och hotar EU:s roll som främjare av fred och friheter. Att försvara och stärka de demokratiska rättigheterna och rättsstatens principer är en av EU:s viktigaste uppgifter.

Den europeiska pelaren för sociala rättigheter har satt en ambitiös ram för EU-samarbetet de senaste åren för att möta sociala och ekonomiska skillnader inom EU. I stället för samordning och stimulanser på olika sätt har kommissionen lagt förslag till bindande lagstiftning och direktiv som bland annat berör frågor som i Sverige hanteras av parterna.

Saco är i grunden positivt till genomförandet av den sociala pelaren men det får inte ske genom mer kompetensöverföring till EU. EU-lagstiftning måste ta hänsyn till medlemsländernas olika arbetsmarknadsmodeller och det måste också finnas möjligheter att genomföra förändringar genom kollektivavtal.

Den svenska modellen med starka autonoma parter som avtalar om arbetsmarknadens reglering har banat väg för Sveriges framgångsrika utveckling och den måste värnas även i framtiden. Samtidigt behöver Sverige stiga fram och konstruktivt bidra till utvecklingen av ett fortsatt framgångsrikt, demokratiskt och konkurrenskraftigt EU där medlemsländerna och unionen utvecklas tillsammans.

Ett starkt och sammanhållet EU ligger i Sveriges och Sacoförbundens medlemmars intresse. Gemensamma och gränsöverskridande utmaningar måste lösas gemensamt. Saco vill att Sverige ska ta en aktiv roll i EU-samarbetet för att stärka Europas konkurrenskraft och säkra fred och demokrati.

Mål och strategi

Det kräver stora resurser att bevaka och påverka politiken inom EU. Saco har begränsade resurser och även om vi samverkar med LO och TCO samt jobbar via vårt Brysselkontor måste vi ha en tydlig prioritering.

De frågor Saco ska jobba med på EU-nivå ska också ha en förankring i de prioriteringar vi gör på nationell nivå. Särskilt viktigt är det då EU-frågor och nationella frågor i stort sett är desamma idag, frågorna är integrerade och bör hanteras integrerat.

Sacos verksamhetsplan och påverkansstrategi samt kongressdokument ligger till grund för prioriteringen. På det sättet kan vi maximera resurser, kompetens och nytta. Samtidigt är det viktigt att prioritera utifrån det vi tror leder till en positiv utveckling av EU och det svenska EU-medlemskapet samt gynnar akademikers arbetsmarknad.

Målsättning

- Bidra till fortsatt starkt stöd för det svenska EU-medlemskapet.
- Bidra till sysselsättning och social trygghet, fri handel och rörlighet samt demokratiutveckling i Europa.
- Bidra till att Sverige blir en mer aktiv och agendasättande aktör i EU.
- Värna och utveckla den svenska partsmodellen.
- Bidra till att stärka kollektivavtalsmodeller och det fackliga inflytandet i EU:s medlemsländer och i den sociala dialogen på EU-nivå.

Politiska prioriteringar

- Bidra till genomförande av den sociala pelaren via andra metoder än bindande lagstiftning på områdena arbetsmarknad, utbildning och socialförsäkringar där EU idag saknar befogenheter.
- Försvara och stärka demokratiska rättigheter och rättsstatens principer.
- Verka för en EU-modell för kompetensutveckling/omställning som är förenlig med den svenska kollektivavtalsmodellen.
- Öka konkurrenskraften genom grön omställning.
- Verka för en fortsatt nationell reglering av arbetstagarbegreppet.
- Delta aktivt i diskussionerna om EU:s framtida finansiering.
- Verka för fortsatt frihandel både inom EU och med tredje land.

Strategi

- Sacos arbete med EU-frågor sker i nära samverkan med LO/TCO/Saco:s gemensamma Brysselkontor. Avstämningar sker regelbundet med Sacoförbunden i Arbetsmarknadens EU-råd. Samverkan inom Nordens fackliga samorganisation, NFS, blir också allt viktigare då de nordiska partsmodellerna möter liknande utmaningar. Saco ska också aktivt arbeta för att utveckla relationerna och påverkansarbetet direkt mot EU-institutionerna.
- Dialog med och påverkansarbete riktat mot Regeringskansliet i aktuella frågor är centralt för vår påverkan av utvecklingen inom EU men också i Sverige.
- Saco är medlem i Europafacket. Europafacket har ställning som social part på EU-nivå, vilket betyder att de formellt ingår i förhandlingsprocesserna i EU. Saco bör vara mer aktivt i den sociala dialogen på EU-nivå för att stärka inflytandet.
- Medlemskapet i Europafacket ger en viktig arena för omvärldsbevakning och kunskapsinhämtning.

Saco, Sveriges akademikers centralorganisation, är den samlande organisationen för Sveriges akademiker. Vi är en partipolitiskt obunden facklig centralorganisation. Sacos 21 självständiga örbund företräder yrkes- och examensgrupper från hela arbetsmarknaden, inklusive egenföretagare. Något som förenar våra medlemsförbund är akademisk utbildning, kunskap, kompetens och yrkesstolthet. Totalt är över 710 000 akademiker medlemmar.

Som företrädare för Sveriges akademiker är det självklart för Saco att ständigt påverka kunskapsnivån i Sverige. Utbildning och forskning som ger kunskap är en investering för såväl samhället som individen och är en av de viktigaste faktorerna för tillväxt och utveckling av ett samhälle.

